

Hollands duo waakt in Indonesië over met uitsterven bedreigde bosapen

Ze hebben dezelfde naam en hetzelfde doel. Femke en Femke waken over het welzijn van dieren in Indonesië. Maar de strijd van de twee Nederlandse vrouwen is eenzaam. Corruptie, het 'omaatjesnetwerk' en mishandeling zijn aan de orde van de dag en laten zich niet uitroeien. Wat wel wordt uitgeroeid zijn orang-oetans. Als het zo doorgaat zal deze oranje bosmens over twaalf jaar volledig zijn uitgestorven met de Nederlandse vraag naar palmolie als hoofddader. Onze verslaggever ging drie dagen op pad met twee bijzondere vrouwen en zag vreselijk leed. „Mensen zijn soms beesten.”

„Nederland is de grootste boosdoener als leidende importeur van palmolie”

FEMKE & FEMKE in de huid van ORANG-OETANS

door ROB HAMMINK

Je verzint het niet en het lijkt op een titel van een vervolgen strip: 'Femke en Femke in het oerwoud van Kalimantan'. Maar de waarheid is keihard. De twee vrouwen strijden soms letterlijk hand in hand tegen het dierenleed in Indonesië, het land waar ze momenteel beiden wonen. Ze trotseren bedreigingen, bluffen tijdens inbeslagnames en gaan de confrontatie aan met de bosbouwpolitie, die als taak heeft om malversaties tegen te gaan, maar voor geld jongleren met hun geweten.

Voor het gemak typeren we Femke van den Bos (28) als Femke 1 en zal Femke den Haas (28) consequent als Femke 2 worden aangesproken. Beiden zijn ze verbonden aan het opvangcentrum Tegal Alur in Jakarta, Femke 1 als dierenarts en Femke 2 als manager. „We krijgen hier van alles binnen. Vanaf oktober 2003 tot nu 2.360 dieren”, stelt Fem-

ke 2. „Van slangen tot beschermde roofvogels als de Brahmaanse wouw en van krokodillen tot apen, schildpadden, varanen, orang-oetans. Hooggeplaatste Indonesiërs vinden het sjiek om een privé-dierentuin bij hun huis te hebben, maar over de juiste verzorging hebben ze vaak nooit gehoord. Die boskat wordt toch wel erg groot en blijkt een

tijger te zijn. Wij krijgen vaak een tip, gaan dan kijken en proberen de dieren vrijwillig, en als dat niet lukt met een dwangbevel, mee te krijgen. Einddoel is om ze weer terug te plaatsen in de natuur.”

Femke 2 is al langer in de gordel van smaragd dan haar naamgenoot. Liefde voor dieren zit tot diep onder haar huid, letterlijk. De diploma-

tendochter heeft een aantal Japanse tekens op haar arm getatoeëerd. Het betekent: dierenrechten. „Als tiener heb ik al brieven geschreven naar allerlei instanties. Uiteindelijk kwam ik hier terecht.”

Miljardenbusiness

Dierenhandel is op drugs-handel na de grootste illegale bron van inkomsten voor de gewetenlozen onder ons, een miljardenbusiness. Jakarta fungeert vaak als transit, een tussenstation. Dieren uit de regio komen hier binnen en vinden daarna hun weg naar andere plekken in de wereld. De door het ministerie van Landbouw aangestelde bosbouwpolitie zorgt voor de juiste papieren en

neemt het niet zo nauw met de status van een dier.

„Beschermde dieren die lineer recta uit het oerwoud komen mogen niet worden verhandeld, voor beschermde dieren die in gevangenschap zijn geboren, ligt dat vaak anders”, aldus de dierenarts. „Dan maak je daar op papier toch gewoon 'in gevangenschap geboren' van. De afnemers controleren niet.” Op het serieuze gelaat van de jonge vrouw, verschijnt opeens een milde glimlach als ze zich afvraagt: „Wel eens van het omaatjesnetwerk gehoord?” Ze refereert niet aan een inert brei-clubje, zo blijkt. „Vaak worden oude arme vrouwtjes ingezet als koerier. Ze vliegen dan met een boodschappentas vol dieren, slangen, soms zelfs kleine gibbon's, tussen de eilanden en Jakarta heen en weer. Als ze worden gepakt, dwingen ze medelijden af en mogen vaak zonder veroordeling of boete verder. Slim gespeeld door de heren handelaars.”

Misbruikt

Op tafel ligt The Jakarta Post. Op de voorpagina prijkt een aangrijpende foto van een orang-oetan achter tralies. *See you back home*, is de kop. Femke 1: „Dat gaat over de vierenvijftig orang-oetans die vanuit Thailand terugkomen naar Indonesië. Ze werden daar misbruikt in boksshow's. Ooit waren er meer dan honderd, maar een gedeelte is overleden of naar Cambodja gesmokkeld. Als je wilt kun je volgen de week mee naar Kalimantan. Voor deze grote repatriëring moeten we naar het oude Borneo, het thuisland van deze dieren.”

Er worden tickets gekocht en een datum geprikt. Op het vliegveld Soekarno Hatta wijzen de twee Femkes een passagier op zijn verkeerde zitplaats. „Wij hebben stoel 21.” Maar het toestel blijkt niet naar Palangkaraya, maar naar Jogjakarta te gaan. De fout wordt op tijd ingezien. De trip begint meer op met Jansen en Jansen op weg naar Kalimantan te lijken.

Eenmaal toch aangekomen, worden we opgehaald door de Deense Lone Dröschner Nielsen, een charmante vrouw, die in dienst van de stichting Bos-Nyaru Menteng, zich al sinds

■ De voorspellingen zijn dat orang-oetans, die alleen op Sumatra, Kalimantan en het Maleisische deel van Borneo voorkomen, over twaalf jaar zijn uitgestorven als er niets gebeurt.

FOTO: CORBIS

dertien jaar inzet voor het lot van orang-oetans. In het opvangtehuis ontfermt de ex-stewardess zich over meer dan vierhonderd exemplaren. De volwassen dieren leren weer nesten bouwen en zelfstandig eten te vinden. In haar kleine privé-woning bivakkeren de allerkleinsten. Dertien plastic mandjes staan in haar woonkamer, één voor ieder bosmensje. Ze kijken met grote angstige ogen de wereld in. Ze krijgen de fles en sommigen hebben een luiert om. „Je weet vaak niet wat deze dieren hebben meegemaakt. Veel van hen zijn getraumatiseerd. Hun moeders zijn door plantage-eigenaren doodgeslagen, in brand gestoken of soms zelfs

levend begraven.”

De verhalen die volgen zijn gruwelijk. Foto's schuiven voorbij. „Dit is Pony. We hebben haar weggehaald uit een bordeel waar ze vastgeketend zat aan een bed en dagelijks werd misbruikt. Toen we haar weghaalden, schreeuwde de bordeeleigenaresse moord en brand. Haar melkkoe raakte ze kwijt...” Ik word langzaam misselijk van de verhalen. Femke en Femke lijken onverstoorbaar. Ananiem: „Met medelijden winnen we de oorlog niet. Er moet iets gebeuren.” Femke 2: „Ooit waren er honderdduizend. De voorspellingen zijn dat orang-oetans, die alleen op Sumatra, Kalimantan en het Maleisische deel van Borneo voorkomen, over twaalf jaar zijn uitgestorven als er niets gebeurt. Over drie jaar is het *point of no return* bereikt, dan is het doodvonnis van deze diersoort al getekend. De klok tikt.”

Grootste boosdoener blijft

■ Femke van den Bos (boven) en Femke den Haas vechten in de jungles van Indonesië voor de orang-oetans. Ze kampen met geldgebrek. „Binnenkort is toch weer het WK-voetbal? Kunnen we daar niet geen actie aan koppelen. Zo iets van: Oranje voor oranje?”

FOTO: DE TELEGRAAF

ons eigen Nederland als 's werelds leidende importeur van palmolie. In heldere taal legt Femke 1 uit: „De problemen ontstaan allemaal vanwege palmolieplantages. Deze oliesoort is goedkoop en wordt in één van de tien producten in supermarkten verwerkt. In shampoo, in zeep, tandpasta, koekjes, chips. Voor de aanleg van enorme palmolieplantages wordt de natuurlijke omgeving van de orang-oetan gekapt. De dieren zwerfen vervolgens over de plantages en worden daar uitgemord. Ze zijn lastig. En je hoeft helemaal niet te kappen! Er zijn tienduizenden vrije stukken grond in dit land waar de palmpalm prima groeit.” De problematiek is gecompliceerd. Ook legale en illegale houtkap op Sumatra en Kalimantan is een reden van zorg. „Het gebeurt vaak dat er een kapconcessie wordt aangevraagd ten behoeve van een economisch interessante palmolieplantage, maar die komt er vervolgens nooit. Het gaat in die gevallen dus puur om houthandel.”

Keurmerk

Wat te doen? Er kan geen verbod op palmolie komen. Bovendien is het product een bron van inkomsten voor tienduizenden Indonesiërs. Er wordt gedacht aan een keurmerk, zodat de consument van het zeepeje en de chips kan zien dat hun aankoop levens vergt. „Laat de keuze aan de consument over.”

De problemen stapelen zich deze dagen op. Op korte termijn zullen Lone Dröschner Nielsen en de twee Femkes kampen met geldgebrek. De kas van de stichting Bos en Tegal Alur raakt leeg. De twee Femkes zijn blijbaar het gevoel voor Nederland, Hollands Oranje, niet kwijtgeraakt in de jungles van Indonesië. „Femke 1: „Binnenkort is toch weer het WK-voetbal? Kunnen we daar niet een actie aan koppelen om sponsors te benaderen. Zo iets van: Oranje voor oranje?”

Voor contact: femkevandenbos@gmail.com

Zorgeloos bellen en internetten komen samen in 1 abonnement

Vanaf **34,95** per maand

- 1 abonnement voor bellen en internetten
- In het weekend en 's nachts onbeperkt bellen naar vaste nummers in Nederland (behalve betaalde 08- en 09-nummers)
- Voor € 10,- extra bel je altijd onbeperkt naar bovengenoemde vaste nummers
- Je blijft gewoon bellen en internetten zoals je dat gewend bent, met je huidige telefoonnummer, telefoontoestel en computer
- Nu geen aansluitkosten ter waarde van € 74,95
- Nu met gratis installatiepakket ter waarde van € 39,-

Primafoon 0900-0244 (€ 0,10/min) for telecom

internetplusbellen kpn sluit je aan

MORGEN IN De Telegraaf

ZOMER-ACCESSOIRES

Versier jezelf!

DUBBELPAGINA IN FULL COLOUR

Pas opa (en nu al je eerste kleinkind op zak)

Al heel wat mensen maakten hun Postbankpas persoonlijk. Van de Postbank krijg je alle ruimte op 8,5 x 5,5 cm, om bijvoorbeeld je eerste kleinkind de hele dag bij je te hebben.

Ga naar postbank.nl en maak jouw Postbankpas persoonlijk.

Pas opa (en nu al je eerste kleinkind op zak)

Al heel wat mensen maakten hun Postbankpas persoonlijk. Van de Postbank krijg je alle ruimte op 8,5 x 5,5 cm, om bijvoorbeeld je eerste kleinkind de hele dag bij je te hebben.

Ga naar postbank.nl en maak jouw Postbankpas persoonlijk.

Dat is de kracht van de Postbank